

AKATAPPA

Mart 2014 - Sayı 171

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Hüseyin KÖSE

Korkut KABAPALAMUT

UNUTKANLIKTAN ÖNCE

-“Bir okla yaralı kalbim boyacımm sandığında”
diyen *Zeynep Baki*'ye

Gidişin yeni bir şey değildi
Ben ölüydüm zaten bana sarıldığında
Arsız balık tuzağında gümüşten bir çırpınış
Hangi düş tutar elimizden unutkanlıktan önce
Ağlarda bir hayat geriliyken içimizde
Sonrasızlık gülüşünün olmayıştı bir daha
Yaz artığı sevinçlerin olmayacağını bilmektir
Balkonsuz bir direnişti şehirli korkulara
Giderken son kez sevmeyi öğretmen içindi karanlık

Bu kurlaşan aydınlık tekinsizin biçimsiz teması mı?
Bu konuşkan tenhalık mevsimlerdir hediye ettiğin
Haklısın, yüzünü yakan bu cehennem belki de
tanrının ışığıydı

Uzakları görenlerin yakına olan körlüğüydü
Yitmenin puslu kalbi ufuk denilen şey
Başka hisler sevişmeler benzer dokunuşlar için
Aynı evin içinde içimizde mesafelerin köreltiği bir yer
İşte öyle bir şeylerin dinmez fısıltısıydı
Sürekli ağız dil değiştiren oynak bir endişeydi
Dışarıdaydım tende yoktum bana sarıldığında
Öyle dalıp gitmiştim ki unutmuşum ayı parlayan gecelerde
Kıştan kalma bir güneşi tutan ellerimizden

Masadaki dalgınlıktım beni korkuttuğunda
Küstüm, kıyamettim, karantinalı kara bir kış
Ne uçan ne de konabilen bir kuş gökyüzüne
Gitgide hafifleyen her şey gibi yüklemsiz
Sığarken kimi yüzler bildik temennilere
Bu oyuk gölgemin gözlere yanlış yazılmasıydı
Köksüz dalsız bir ağaçtı yaprak döken içlerine
En dilbaz zamanlarda ahrazca düşünmekti
Bir taşla iki kuş vurmaktı öğlede akşamı etmek
Muttasıl soluksuz kalmaktı aşk dediğin belki de
Bir ahşaptı kalbi kırık bir okla yaralı
Bu yara varken içimizde, dışarsı hayatı kaplamışken
Hangi düş tutar elimizden sayıklamadan önce

Aralık 2013

HAYALET

Bir sigara yakarsın ve geçer
Yılların iyileştiremediği ne varsa
Çökük avurtlarıyla siyah bir kuştur başımın üstünde hevesle
döner

Sürükler rüzgâr bir şemsiyenin cesedini

Soğuktur ve keskin kokusuyla kömür dumanı eşlik eder
Yağmurlu caddelerde yüzünü buruşturan birkaç adam
Çarmıha gerilmiş her boydan ağaç
Dişlerin takırdar fincan elinden zarafetle yere düşer

Nereden bileceksin kimin câna yakın olduğunu
Billur bir kâsedir kutular içre gizlenmeye meyleder
Her akşam kan ter içinde dönerim kitaplarıma
Bir kadın hayali sahilde gözlerini arzuyla yumar

Her yana dağılırım kalbim kim bilir nerede
Ölünce taşısın isterim gövdemde tuzlu sular
İnanın artık her çiçeğin bir ezgisi olduğuna
Dağlara sığınım iflah olmaz çirkinliğinizden

Bir sigara yakarsın ve geçer
Mezarımdır bu dünya ve neşeli tohumlarım
Sevmek bir dil ki kimse öğrenmiyor konuşmayı
Yüzüm bir hayalettir gölgesi yüzünüzü katedip geçer

Tahir Abacı, Döndü Açıköz, Necati Albayrak, Adnan Algın,
Naci Bahtiyar, Onur Bayrakçeken, Yılmaz Bozan, Sulhi
Ceylan, Serdar Çakıcıoğlu, Halim Çiftçi, Soner Demirbaş,
Necla Develi, Erdiñ Dinçer, Mehmet Hakan Dülüloğlu, Seda
Eriş, Osman Serhat Erkekli, Ozan Genç, Korkut
Kabapalamut, Mehmet Karaca, Sinan Karadeniz, Mete
Karaoğlu, Yaşar Kavas, Beytullah Kılıç, Kürşat Kobya,
Nevzat Konşer, Hüseyin Korkmaz, Hüseyin Köse, Şahin
Miron, Cihan Oğuz, İbrahim Oluklu, Hüseyin Orsay, Hızır
İrfan Önder, Seyhan Özdamar, Türker Özşekerli, Ozan
Öztepe, Halil Şahan, İlkay Şahin, Ata Tuncer, İrfan Yıldız,
Mim Yusuf Yıldız, Erol Yılmaz, Reha Yünlüel.

SİYASET VE ŞİİR (2)

Tahir ABACI

Konya’da, Selçuklu başkentinde Nusratüddin Vezir’in tekkesinde sufiler toplanmış aralarında konuşmaktadırlar. Kimisi hadis aktarmakta, kimisi dince ya da tarikatça ulu sayılan kişilerin sözlerine göndermede bulunmaktadır. Bir köşede bir süre onları dinleyen Tebrizli Şemseddin (Şems-i Tebrizî) birden bağırmağa başladı: “Ne zamana kadar şunun bunun sözüyle vakit geçirip duracaksınız? Ne zaman, kalbim rabbimden rivayet etti diyeceksiniz? Nerde sizin kendi sözleriniz?”

Gel gelelim, aynı Şemseddin, Celâleddin Rumî’nin (Mevlânâ) kapısını tutmuş, içeri girmek isteyenleri engellemekte, ısrar edenleri sorgudan geçirmektedir: “Ona ne getirdin, şükrâne olarak ne vereceksin ki onu sana göstereyim?” Bir gün birisi kızıp “Sen ona ne getirdin ki?” diye soruyor. Cevap: “Ben kendimi getirdim, başımı onun yoluna fedâ ettim”. Dahası, Şemseddin, Mevlânâ’yı günlük derslerinden, vaazlarından, fetvalarından da alıkoymuştur, halvet olup “aşk ve cezbe” hali yaşamaktadırlar. Süreç, Şemseddin’in karanlık bir cinayetle ortadan kaldırılmasıyla son bulur. Ancak Mevlânâ bir süre acı çektikten sonra, onun yerini dolduracak yeni “sevgililer” bulmakta gecikmeyecektir.

Şemseddin’in bir yandan sufileri kendi inisiyatiflerini kullanmadıkları için eleştirirken, öte yandan kendisinin Mevlânâ ile kurdukları ilişki biçimi, özgür düşünceyle düşünsel kulluk etme arasında dönemin nasıl savrulduğunu ortaya koymaktadır. Başka deyişle, bireyin seçme ve karar verme özgürlüğünün başkasına terk edilmesi doğal karşılanmaktadır. İrşad olunan ile müşdidin, mürit ile şeyhin, intisab eden ile intisab olunanın ilişkisinin alt yapısını inançlar oluşturmakla birlikte, “birey”in ortaya çıkmasını sağlayacak üretim tarzının bulunmadığı o çağlarda asıl olarak toplumsal tabakalaşmanın belirleyici olduğunu unutmamak gerekiyor. Sözelimi, “mürit”in tarikat zinciri içinde izlediği yol, yapmak zorunda olduğu işler, katlandığı “çile”ler, göstermek zorunda olduğu itaat kuralları hiçbir kutsal kitapta bire bir şart koşulmuş değildir, dolayısıyla sömürden, tarikat imtiyazlılarının “beşeri” çıkarlarından arınık değildir. Bu zihniyet yapısının yaşadığımız yüzyılda bile siyasal sonuçlar doğurmakta olduğunu da anımsayalım.

Öte yandan, Asya’dan süre gelen inançların anısının taze olduğu şartlarda, Selçuklu’da inançlarda katı bir yaklaşım yoktu. Ancak, hemen her tarikat, her inanç grubu, benzer yapısal özellikler gösteriyor ve benzer tabakalaşmaları içeriyordu. Mevlânâ da, Şemseddin de, ilerde Osmanlı ortaçağının iyice pekiştirdiği Ortodoks, katı kuralcı “zâhid” tipine benzemedikleri gibi, Heterodoks, “Batınî” dervişlere de pek benzemezler. Gerçi Horasan göçmeni olmakla birlikte artık “yerleşik” olan Mevlânâ’ya oranla “göçebe” Şemseddin inanç açısından da daha bir “yersiz yurtsuz” görünür ama tümüyle aykırı bir konumda sayılmaz. Onun, dönemin uç tarikatlarından sayılan, kendine özgü kılıkla dolaşan, saç, sakal, büyük, kaş traş ettiren Kalenderî tarikatından olduğuna inanılanlar var. Bu konudaki rivayetleri aktaran ve Şems’ten kaldığına inanılan biricik eser olan *Makalât*’ta bunun ip uçlarını arayan (ve bulamayan) Abdülbâki Gölpinarlı ise aynı kanıda değil: “...biz, Şems-i Tebrizî’yi Kaalenderiyeden göstermek cesaretini gene de kendimizde bulamıyoruz. (...) Fakat şu muhakkak ki Şems’i meşrep ve hal bakımından olduğu gibi sözleriyle de tarikat erbabından ve klasik sufilerden saymamıza imkân yok. O, Şuttâr taifesinden ve Melâmetî neşesini haiz bir er.” (*Mevlâna Celâleddin*, İnkılap Y.)

Selçuklu’da Şiir ve İktidar

Mevlânâ Celâleddin Rumî, sonraki Osmanlı ortaçağında dile getirilse kelle götürececek sözler söyleyebilmekte, dahası başta belli ki İslam öncesi bir tapınma kalıntısı olan semâ olmak üzere, yaşantısında ilginç görünümsergilemektedir. Onun özellikle “aşk ve cezbe” dönemlerinde Konya ney ve kudüm sesleriyle inlemekte, pek çok insan da buna katılmaktadır. Bunun şiirini de söylemiştir: “*Elimde daima mushaf vardı / Aşkla çeganeye sarıldım / Tanrıyı tesbih eden ağzımda / Şiir var, beyit var, terane var*” der Farsça yazdığı bir kitasında. Dahası, sokaklarda coşkuya kapılınca “semâ”ya durmakta, topluluk içinde gidip yanına oturduğu “sevgili”lere övgüler dizmektedir. Örneğin, “aşk ve cezbe hali” yaşadığı kuyumcu Salâhaddin’in dükkânının önünden geçerken gelen çekiç sesleri, semâyâ durması için yetmektedir. Çocuklar, fahişeler, gayrimüslimler, hayvanlar karşısında secde ettiği de olur. Kuşkusuz bu durumlara sadece dönemin Ortodoks dindarları değil, kimi sufiler de tepki göstermekteydi, ancak başka tarikatların da kendilerine özgü kural, kılık ve törenlerle varlıklarını sürdürdükleri o dönemde bu tepkiler herhangi bir dışlanmaya varmıyor, Celâleddin Rumî, dönemin en önemli manevî otoritesi olarak varlığını koruyordu. Hatta kendisine dönemin Selçuklu hakanının dahi “intisab” ettiği söylenir. Yine kimilerince yadırganan yaşama biçimine - Şems suikastına adı karışan küçük oğlu Alaaddin hariç - ailesinin de destek verdiği, büyük oğlu Sultan Veled’in en sıkı müridi olduğu (ki ilerde tarikatı sistematize edecek olan da odur) bilinmektedir.

Bu dönemde Celâleddin Rumî’nin maddî açıdan öyle sanıldığı gibi ahım şahım bir hayat yaşamadığı, derslerinden çok az ücret aldığı, evinin oldukça alçakgönüllü eşya ve eklentilere sahip olduğu söylenir. (Kendisi de Mevlevî-meşreb olan Gölpinarlı, bunu özellikle belirtir.) Çocuklarının ya da yakınında bulunanların kimi maddî sorunlarının çözümü için dönemin ‘kudretli’ kişilerine yazdığı mektuplardan da günümüze ulaşanlar olmuştur. Kölesi ve cariyesi olmadığı, tek eşi yaşadığı da bu bilgilere eklenir. Ancak, bu türden “ulu” kişilerin yoksunluklara katlanan, tevakkül içinde kişilikler olarak betimlenmesi, başka deyişle “mistifike” edilmesi dönem anlatsının yaygın bir özelliğidir. “Nüfuzlu” konumuna bakılarak, Mevlânâ’nın “orta halli” bir hayat yaşadığı kestirilebilir.

Selçuklu’da din alimlerinin, kadınların, tarikat önderlerinin, sufilerin korunup kollanması süreci daha Ön Asya’daki Büyük Selçuklu döneminde başlar. Sencer Divitçioğlu’nun *Oğuzdan Selçuklu’ya* adlı kitabından (YKY, 2000) bir alıntı yapalım:

“Selçuklu (-İran) toplumunda ulema ve kadıllardan oluşan dinsel sınıfın kökeninde tanınmış yerel aileler vardır ve hatta bu sınıf aileler içinde / arasında verasetle kuşaktan kuşağa aktarılır. Ayrıca, ulema ve kadınların bürokrasi ve toprak ağalarıyla akrabalık ilişkileri vardır. Selçuklu’ya devredilen bu toplumda, “ticaret sermayesi-toprak rantı-din âlimliği” bir sacayağı oluştururdu. (...) Sufilere gelince: Halk arasında itibarlarının büyük olması Selçuklu Sultanı ile buyuran sınıfların onlara önem vermesine yol açar. Hattâ Lampton’a göre, devlet bunları el altında tutmak için *ribat*’lar inşa etmeye mecbur kalmıştır”

Selçuklu’nun bir yandan İslami kuralları uygularken, öte yandan Orta Asyalı gelenekleri sürdürmesi, başka boyutlarda da gözlemlenir. Sözelimi, Selçuklu’nun ilk çağlarında kuruluşu önderlik eden beylerin ya da çocuklarının adlarında Orta Asya döneminin izlerine ve Türkçe kaynaklılara da rastlanır: Selçuk, Kutalmış, Çağrı, Tuğrul, Alp, Erdem, Elbasan, Bektaş, Ertaş, Tekin, Tutuş, Berkyaruk, Ayaz... Anadolu Selçukluları’nda ise İran’a özenen isimler öne çıkar: Keykubat, Keyhüsrev, Keykavüs, Melikşah... Arap - İslam kökenli padişah adlarının yaygınlık kazanması Osmanlı ile olacaktır. Divitçioğlu, anılan kitabında Büyük Selçuklu sultanı Tuğrul Bey’in dinî vecibelere

uyumak konusunda pek az kusur işlediği halde halife ile sürekli çatıştığını da anımsatıyor. Tuğrul Bey, halifenin salt din işleriyle ilgilenmesinden, siyasete karışmamasından yanadır. Devlet eliyle yaptırılan ilk medrese de onun dönemindeydi. Yine kadın sufflere de ilk kez bu devirde rastlanmaktadır ve bunlar ilerde, Anadolu’da “Bacıyan-ı Rum” adıyla ün salacak etkin kadınlar örgütünün öncüleridir.

Selçuklular’ın bir yandan aleyhlerinde topraklarını genişlettikleri, bir yandan aynı pazarda buluşup alışveriş yapabildikleri Bizanslılar ile ilişkileri de bir hayli ilginç. Saltanat üyelerinden bile Bizans’a giden, oranın yaşantılarını benimseyen, orada içkiye alışan, hatta din değiştirenler olmuş. Mustafa Akdağ, Selçuklu “merkez”inin uçlarda savaşıyan Türkmenlerin Bizans’a akınlarını engellemeye çalıştığını, hatta bu yüzden çatışmalar yaşandığını anımsatır.

Şiir Her Yerde

Yazının birinci bölümünde, “tüm bu süreçlerde şiir nerede?” diye sormuş, “Şiir her yerde” diye cevaplamıştım. Şiir öylesine her yerdedir ki, çoğunun Horasan’dan geldiğine inanılan ve Anadolu’da tarikat kuran hemen her manevî önder, aynı zamanda şairdir: Ahmet Yesevî, Hacı Bektaş Velî, Mevlânâ Celeleddin Rumî, Baba İlyas, Baba Haydar... Bu önderlerin kimileri tarafından yazılan düzyazı metinler bile sık sık şiirlerle kesilir, bazıları kıssadan hisse niteliğindedir, bazıları metnin çöksesuna ortaktır, bazıları düzyazıyla anlatılan şiirsel uzantısıdır...

Dahası var: Bu dönemde kaleme alınmış tarihçeler bile her adımda şiirle buluşur. Bu tarihçelerin ya da tarih araştırmaları için kaynak sayılan metinlerin sayısı fazla değil, çoğu da yitik. Elde bulunanların en önemlisi, Anadolu Selçuklularının son döneminde yaşamış olan İbn Bibî’nin *El Evamirü’l-Ala’iye Fi’l Umuri’l-Ala’iye* ya da kısaca *Selçukname* adıyla bilinen kitabı. Asıl adı Nasreddin Hüseyin bin Muhammed olan İbn Bibî, 1230’larda Cürcan’dan gelerek Alaaddin Keykubad’ın hizmetine giren Meceddin Muhammed ile müneccim olarak tanınan ve asıl adı bilinmeyen El-Bibi El-Müneccime’nin oğlu. İbn Bibî, tarihçesinde müneccim annesinin “ilim”le uğraşmasıyla övünüyor, bu da dönemin özgülüklerinden birini ortaya koymaktadır.

1280’li yıllar içinde yazılmış olan ve kimi araştırmacılara göre klasik anlamda bir “tarihçe” değil de, daha çok bir hatırat kitabı sayılan, kimi kronolojik olayları yanlış aktaran, kimi önemli olayları es geçen bu kitap, yine de dönemin birinci elden tanığı olarak en önemli kaynak sayılmaktadır. Aslında bu kitaptan önce, İran kökenli bir tarz olan “şehnâme” tarzında yazılmış bir *Selçuknâme* daha var, ancak metni günümüze ulaşamamıştır. Kânî’î Tusî tarafından yazılan bu kitabın bir bölümü, İbn Bibî’nin kitabına da aktarılmıştır. Tam adı, Ahmed bin Mahmûd al-Tûsî olan bu şair, ünlü *Kelile ve Dimne Hikâyeleri*’ni Farsça manzum olarak yazan şairdir. Tusî, Aflâkî’nin Mevlânâ ve çevresini anlattığı ünlü *Menâkıb al-Arifin (Ariflerin Menkabeleri)* kitabında “Melik-üş-Şü’arâ” (Şairler Sultanı) olarak anılır, Selçuklu sarayında kırk yıldan fazla bulunmuş, “resmî şairlik” yapmıştır. Fuat Köprülü, “Anadolu Selçuklularının Tarihinin Yerli Kaynakları” başlıklı yazısında, otuz ciltten oluştuğunu ve uzun yıllara yayılan bir süreçte yazıldığını bildirdiği bu şehnâmeye özel bir yer ayrılmakta ve yitmiş olmasına çok hayıflanmaktadır. Şöyle diyor: “Anadolu’ya çok genç yaşta gelerek Konya sultanlığının siyasî ve medenî bakımlardan en parlak devrinde yaşayan ve uzun hayatının sonlarında Moğol tahakkümüne de şahit olan bu Tûs’lu şairin Şahnâmesi, öyle anlaşılıyor ki, çok muazzam bir eserdir. Keykubâd I.’in emriyle yazılmaya başlandığı tahmin edilebilen bu Şah-nâme’de, eski İran tarihinden, peygamber kıssalarından, İslâm tarihinin muhtelif devirlerinden uzun uzun bahsedildiği ve nihayet Gazneliler ve Büyük Selçuklulardan

sonra, Anadolu Selçuklularını hakkında çok geniş ve etraflı malûmat verildiği tahmin olunabilir.” Köprülü’ye göre, bu şehnâme, Selçuklu hanedanının ayrıntılı bir vekayinâmesi olmaktan çok “hükümdarların zevkine uygun edebî bir eser” olarak tasarlanmıştır. (*Tarih Araştırmaları I*, Akçağ Y., 2006).

İbn Bibî’nin günümüze ulaşabilmiş *Selçuknâme*’inde ise, Tûsî’nin bilgileri aynen yinelenildiği gibi, adı verilmeden şiirleri de aynen kullanılmıştır. Farsça yazılan *Selçuknâme*’de, olgular, olaylar, anılar Farsça ve Arapça söylenmiş çeşitli şiirler ile harman edilerek sıralanır. Tarihî bilgiler, somut olaylar o kadar sıklıkla “ibret verici” ya da duruma oturan, bazen de ilgisiz kalan dizelerle kesilir ki, bu da kitaba bir destan havası verir. Sözelimi, Alanya’nın Keykubad tarafından ele geçirilişini anlatan bölümlerde bu şehirle ilgili, güzelleme niteliğinde dizeler de yer alır. Bir bölümünün İbn Bibî’ye, bir bölümün Tûsî’ye ait olduğu tahmin edilen şiirlerin yanı sıra, yine çoğunun adları anılmadan başka şairlerden de aktarmalar yapılmıştır. Adları anılan şairler ise Zahireddin Ebu’l Fazl Tahir Faryabî, İmam Celeleddin Verkânî, Nizameddin Ahmed Erzincanî’dir. (*Selçuknâme*’nin tıpkı basımının yanı sıra günümüz Türkçesine uygun baskıları da yapıldı. Benim yararlandığım baskı, Prof. Dr. Mürsel Öztürk tarafından hazırlanan, 1996’da Kültür Bakanlığı Y. arasında çıkan baskı).

İbn Bibî, kitabında dönemin etkili maneviyat önderleri Hacı Bektaş Velî’den ve Mevlânâ Celeleddin Rumî’den de hiç söz etmemiştir. Oysa Kânî’î Tusî, Mevlânâ’nın ölümünün ardından bir mersiye söylemiştir. Bibî’nin tutumu, bir bakıma farklılıklarla ve dönemin çeşitliliğiyle açıklanabilir: İnançlar, İslâmî payda kılarak “fraksiyonlar” halinde bölünmüş gibidir ve başka bir fraksiyonu ya da onun önemli figürlerini görmezden gelmek doğal sayılmaktadır.

Selçuklu dönemini şiirle buluşturan metinler bunlarla sınırlı değil. Fuat Köprülü, anılan yazısında daha bir dizi bulunmuş ya da yitik metinden, başka şehnâmelerden, manzum vekayinâmelerden, fetihnâmelerden ve “sair edebî kaynaklar” başlığı altında münşeat mecmualarından (resmî ya da özel mektupların toplandığı defterler), evliya menkabelerinden (Baba İlyas, Mahmud Hayranî, Hacı Bektaş, Hacı Sultan, Ahî Evran, Harun Velî gibi maneviyat önderleri için yazılmış menakıbnâmeler), tarihî romanlardan (*Battalnâme*, *Dânişmendnâme*, *Saltuknâme*), siyasetnâmelerden, fütüvvetnâmelerden, mesnevîlerden, divanlardan söz eder.

Fuat Köprülü, küçük bir kitap oylumundaki bu kapsamlı yazısını, Kâzî Burhaneddin Abû Nasr b. Mes’ûd Anevî tarafından yazılan 28.000 beyitlik *Anis Al-Kulûb* adlı kitaba özel bir yer ayırarak bitiriyor. Anadolu tarihinin yerli kaynakları arasında en eskisi olduğunu anımsattığı bu kitabın peygamberin kıssalarından ve gazalarından başlayıp Gazneliler ve Selçuklular tarihine uzanan içeriği hakkında bilgi verdikten sonra, “bir tarih kitabı değil, devrinin ihtiyaçlarına uygun bir hikâyeler mecmuası olan bu büyük eser” ile ilgili şu vurguyu yapıyor: “Türk neslinden olan bu şairin, Anadolu Selçuklu sultanı İzzeddin Keykâvus I’e takdim ettiği bu eserde, dinî telakkilere bağlı Sünnî tarihçilerin an’anelerinden ayrılmayarak, İslâm tarihini “Ortodoks halifeler çerçevesi içinde” anlatmakla beraber, o kadro içinde bile, hemen yalnız Gaznelilere ve Selçuklulara ehemmiyet vermesi, çok dikkati çekici bir hadisedir”. Köprülü, kitabın Tebriz’de yazılmaya başlanmış olmasını anımsatarak, o tarihte henüz yeni yeni İslâm kültür merkezi mahiyetini almaya çalışan Orta Anadolu şehirlerinde değil de, “İslâm kültürü an’anelerinin ve şehir hayatının daha eski ve daha kuvvetli bulunduğu şark sahalarında” yazılmasını doğal bulduğunu da belirtiyor. Gel gelelim, kitabın yazarı “Ermeni kiralığının bin bir kilisesiyle meşhur merkezi” iken Alp Arslan tarafından ele geçirilen Ani şehrinde doğmuştur ve farklı din ve mezheplere sahip insanlar arasında yetişmiştir. Yine kendisinin aktardığı bilgiye göre, babası ve dedesi Türk, →

ŞAİRİN GÖÇÜ

karadeniz'in dağlarına gittim
bir mağara seçtim
rûhumla yaylada
akkuş-niksar havası içimde

kuş kayalarına, kanatsız sulara
acemi atlara, ıssız evlere gittim
kar-papatyalarına
hekimoğlu türküsüyle

banklarda hâlâ rüzgâr vardı
vapurlarda demli çaylar
azap, evvel ve âhir
kartal gibi
dağ başlarında

yol üstünde kuru-çeşme
geyikler, ceylanlar, karacalar
gizli kediler ve acı tavşanlar
dağın avlusunda
reşadiye havası
üstünde perşembe yaylası
karanlığı yaran kuş
bir haberi gibi içimde
sis gülleri ve ölüm
dalgalarda serçe
ünye asfaltında sülün

karadeniz'in dağlarına niye gittim
nasıl bir yalnızlığa niyet ettim
ey asarkaya, ey çise deresi, nal-ovası
ey üveyik, gönlümün atlası

babasının annesi ise Kürt'tür. Köprülü'nün "çok kültürlü" bir ortamda yetişen ve kısmen Kürt kanı taşıyan Kâzî Burhaneddin'in "Türk neslinden" oluşuna vurgu yapması, kendi döneminin tarihçilik anlayışıyla ilgili olsa gerek.

Görüldüğü üzere, Selçuklu döneminde dinsel kuralların katı biçimde uygulanmadığı, yeni yeni tarikatların ortaya çıktığı, bir çeşitliliğin yaşandığı şartlarda şiirin ve şairin konumu, ilerde Osmanlı'da görülecek olan konumlardan farklı değildir. Dönemi etkileyen edebî metinler - ki ezici bir çoğunlukla manzumdur - ya bir 'kudretli'nin buyruğuyla yazılmakta, ya da bir 'kudretli'ye 'takdim' edilmektedir. Şair, "patron"suz yapamamaktadır. "Özgür" savrulan ya da en azından farklı bir şeyler ima etmeye çalışan şiirler, ancak sistemle ters düşen "heterodoks" ortamlarda ya da kırsalda yaşayabilmektedir. Öte yandan, dönem içinde "sufî" "ahî" "abdal" ve daha yaygın, hatta tümünü kucaklayacak biçimde "derviş" gibi adlar alan yüzler gezer inanç erleri, o çağlar Anadolu'sundan günümüze uzanan zihniyet yapılarının oluşumunda özgül bir işlev görmüş ve gerek siyaset, gerek edebiyat üzerinde sonuçlar doğurmuştur.

Ç'OGUL II

ikimizi de ağzımızın kenarından öpecek tanrı,
söküp attığımız düğmelerin yuvarlaklığıyla
eğer nefesinin doğduğu yere taşırırsan
dişlerinle ısırıp, yarım bıraktığın gövdemi
ikinci adımı söylerim, aşkı vaadettiğin oğulu
olmadı işte tek gözlü, tek sözlü, tek kollu yaşadım
uzaktım, biliyorum yolunu tutamadım kirpiklerimle
mutlu öleceğiz dedim, bırak melek sansınlar bizi
susmak için bekleyen bir tarafım vardı
onu biriktirdim dilimin kirli sepetinde,
avladığım her istiridyeyi dibine kadar kazıyıp
hediye ederken gülüşündeki acemiliğe
tetiği çektiler ansızın yarama
anne denedim ç'ogul olmayı

Erdinç DİNÇER

MAVİ PORTAKAL

kafamın içinde kara sinek
sesler sesler
insanların arasında oturdum günlerce
gittim ve geldim
bir suskunun içinde büyüttüm mavimdeki telaşı
bir noktanın uzanabileceği keskinlikten yoksun
yanılsamaydım her yanım fotoğraf
görüntülerin içine sıkışmış akan bir nehir
tanımlamalar ah tanımlamalar tanımlayamazlar
çünkü ben tanımlamalara indirgenemezdim

gözlerimi açtım, gözlerim elbiselerim
zihnim dilimlenmiş, saat kulesi
bir su gibi döngünün içinde
çocukluğuma kadar indim çıktım
diri bir yalnızlık büyüttüm
üyesi değildim statik düşüncelerin
dosyaların ve portakalların
ellerimi ırmaklarda yıkadım
bakarak yürüdüm ağaçlara
dönmeden yüzümü insana
çünkü parçasıydım ben
gözlerimle gördüklerimin

anlıyorum şimdi bulutlarla aramdaki bağı
ve nar ağaçlarının çoğulluğunu
bir çiçek balın kâseye inişidir arı
ve susması yeryüzünün uzun ve derin bir konuşmadır
bir limonun sarısı saçların düşer boynuma
genlerimde yaşar eksiksiz
anla beni ey doğa bağışla
nefesindir yüzümü ısıtan
ve kırlarında koşturan
çocuklarım var

Seda ERİŞ

PARAKLİT'İN GÖZLERİ

ruhun buğusu bu
aydan taşan
ve kıpkırmızı düşü lotusun
çiğ taneleri eğilirken üstüme
yığılan yıldızların kederi gibi
hırçın ve sert ellerinin gölgesi
zihnimde gün ışığından kalan hiçbir şey
çağıltısı olmayan ırmak, paraklit'in muştusu
paraklit'in muştusu çağırıyor beni ve gözlerin çıplak
oluğunda kaynayan su ve acının gözleri simsiyah
paraklit'in de siyah mıydı gözleri ve beni teselliye çağırın
senin gözlerin soluk lotus rengi
kanayan istek, korun sesi ve son akşam yemeği
"ve ölümü bulacaksın tenimde benim cesedimi
bin kez ölmüştüm ben orada buhur kokularıyla"*
bin kez doğurmuşsun beni yitirdiğin koynunda,
Paraklit'in gözleri şahit
kulaklarımda muştusunu kaybeden gerçek
senin hırçın ve sert ellerin hazırlıyor toprağımın şölenini
zihnimde gün ışığından kalan her şey
göz oyuklarımdan yükselerek gökyüzüne tırmanan bir gemi
suya düşen şavkı Paraklit'in
ve yalvaran havariler, çarımın gergin sesi
oluğunda kanayan ölü yıldızlar bir de

suyu dinlendiren ayindin sen.

18.12.2013

* Gülseli İnal, *Lale Sesiydiler Ve Yoktular*, 1987

Hüseyin ORSAY

CAM KENARI

imlası bozuk yollarda devrik
an istifi yüklü saatler

işte dil örtüsü akdeniz o şarkı
bir kadının sesinde seyreden
üstü başı çocuk portakal ağacı

unuttum nasıl güzeldi sevmek
ışık yıllarınca uzaklık arada

kelimeler şimdi kelimeler
yıkılmış günlerin hafriyatı

Ozan ÖZTEPE

SERGEI POLTAVETZ'İN ÖNSÖZÜ

Demem o demek değil
dedi Sergei Poltavetz
size anlatabilirim çünkü
acıyı biliyorum

Başlayamadığımız bir konuydu
yaşamak;
babamın en siyah şapkası,
bir bacağı Leningrad'a gömülü
diğeri hâlâ canlı
Anam bindokuzyüzkırkbirin en kıraç
gülü, mavzerden elbisesi
diri kurşundan sütü
Bir ev kurdular terden
kerpiçten
pencerelerinden içeri aktı durmadı
kar
kan
kar...

Demem o demek değil
dedi Sergei Poltavetz
Krasnodar'da ikibinonüçte:
portakal çiçeğe gitmeden
akan güneşe bakın
yaşamak işte bu yüzden

Ata TUNCER

GÖLGEME PROLOG

İçimdeki cin gitsin
Yalnız yazacağım bu şiiri

Ölü boynumu ilmekten ayırır gibi
Kavgada ya da dişimi nasıl tükürdüysem bir zaman
Öyle avucuma kusacağım aklımdaki kurşunu
Bu şiiri yalnız yazacağım, geri versin ruhumu

Düşse kollarım, kucağım açılrsa sır gibi
Ölümün kamburuna taşırım
Etim, gecem, toprağım özledi
Karanlık çaldı gölgemi

Çok cinayet işlemiştim ilk seferinde
Ölümden sonra canlanan gölge
Boyumca takip ettim dehlizlerde
Döndüm yine doğduğum ana rahmine
Gölgemi beraberimde götürmeye
Bu şiir yetmeyecek söylemeye
Yine de içimdeki cin
Gitsin

Yalnız o bilir
Nasıl bir ölünün gölgesi yoktur
Hayat koyulaşınca, karanlık
Gölgen için seni öldürür

Ozan GENÇ

Geçen gün yolum Beyoğlu'na düştü. Ana caddeye açılan sokaklardaki açık hava kahvelerinde birçok ozan ve yazar arkadaş görünce sevindim. Ancak, onların yüzünde aynı sevinci göremedim, 'Bir sen eksiktin' der gibi bakıyorlardı. Pusuya yatmış durumlarına bakıp, yakın bir saatte bir etkinlik olabileceğini düşündüm. Sonunda ozan arkadaşlardan Yazgan Yazmaç yarım ağız "Gel otur" deyince, masalardan birine çıktım.

Yazgan Yazmaç, bırakın söyleşmeyi, hal hatır faslını bile isteksiz geçirtirdi. Gözleri caddeden gelip geçenleri tarayıp duruyordu. Derken bir devinimlenme oldu, herkes ayağa kalktı, ardından arka caddeye doğru bir koşuşturmaca başladı. Yazgan herkesten önce seğirtmişti, ona soramayınca yanımdan geçen ozan arkadaşlardan durumu öğrenmeye çalıştım. Ama onlar bana çarpıp özür bile dilemeden koşuyorlardı.

On beş dakika sonra soluk soluğa ve elleriyle kollarıyla dövünme devinimleri içinde geri döndüler. Yazgan, soluya soluya eski yerine oturdu.

"Yahu ne oluyor?" diye sordum.

"Yakalayamadık" dedi.

"Neyi yakalayamadınız?"

"Dalga geçme benimle" der gibi baktı. Sonra bezgin biçimde,

"Aşağı caddede bir okur görülmüş. Gerçi 'Ben bilgisayar kitabı almaya geldim' diye yemin etmiş ama arkadaşlar gözlerinin Orhan Şafak'ın ucuz kitabına kaydığını fark etmişler. Uyanık, kaçıp gitmiş tabii."

"Buralarda okur bulmak zorlaştı mı bu kadar?" diye sordum.

"Yüzünde bir alay belirdi.

"Sanki sen başka yerlerde okur bulabiliyorsun da!"

Susmak işime geldi. Masamıza birkaç ozan ve yazar arkadaş daha katıldılar. Ardından inanılmaz öyküler dinledim.

"Tamer Kilitaçar, silah zoruyla bir okuru evine kaldırmış. Sonra masanın üstüne tabancasını ve son şiir kitabını koyup birini seçmesini istemiş. Boynunu büküp kitabı eline alan okur, ilk şiirin ortasında kitabı bırakıp göğsünü açmış: "Ateş edebilirsiniz!"

Ben, "Buna benzer bir öyküyü Red Kit'in Kalamity Jane macerasından anımsıyorum" deyince, anlatan arkadaş - Saffet Hüylü - sinirlendi.

"Sen zaten Red Kit okur, ama bizleri okumazsın!"

Haksız sayılmazdı. O arkadaştan ne zaman bir şeyler okumaya kalksam uykum gelirdi.

"Ya Feride Nerede'nin başına gelenler? Kendisi öğretmen ya, sınıfta öğrencilerine ödev olarak kendi kitabını vermiş. "Bunu okumayan sınıf geçemez" diye. Sonuç belli: Sınıf toptan bir yıl yitirmeyi göze almış! İşe bakanlık karışmış, müfettişler gelmiş."

"Sıraç Şıracı'nın yaptığına ne demeli? Üç liraya kitap, iki liraya kitap, bir liraya kitap furyalarına karşı 'Kitaplarımı okuyana üste beş milyon!' diye hepsini bastıracağını sandı. Ertesi gün belediye kapısına dayandı. Çevredeki çöp bidonları kitaplarıyla dolmuş!"

"Mahmut Hüdayi Z. ile Yağız Karahabbe, birbirlerinden habersiz olarak gündüzden bir dağıtımcının deposuna sızmışlar. Biri, kendi kitabının kapaklarını Elif Pamuk'un romanının kapaklarıyla, öteki de kendi kitabının kapaklarını Orhan Şafak'ın romanının kapaklarıyla değiştirmeye koyulmuşlar. Sırt sırta tokuşunca birbirlerini fark etmişler. İlkin utanmışlar, sonra duruma gülmüşler, sonra kavgaya tutuşmuşlar; biri Elif Pamuk'un, öteki Orhan Şafak'ın daha çok sattığını öne

BELİRTİ

kaydedilmemiş bir gerçeklik
ve ürpertiyle katılırsın geceye
boşaltırsın içindeki ağan denizi
erkenci sabahın kıyısına
yanarak yalın ayak

hikâyeler kurarsın soluyarak
elleri arkasında kenetli bir çocuk
tören bu müzik çalar halk oynar
gözlerimiz çimende yeşil akar

tuttuğun ışıktaki gövdenle
gölgemi bulurum o zaman
koşarım atlarımı kelime ormanına
bir çıplaklık bilgisidir yaşananlar
duru tatlar durmakta olan anlar

sadece bir tören değil bu
bizi var eden yepyeni anlamlar

sürtüyormuş. İş yumruklaşmaya dönüşünce polisler gelmiş, şimdi başları belada."

Komşu masadaki romancı Civan Mert bizim masaya sarktı:

"Ahmak bunlar yahu. Bilmiyorlar ki bu ülkenin en çok okunanı benim."

O da romancı olan Nuran Nanik atıldı:

"Yahu son romanın zar zor on beş tane satmadı mıydı?"

"Tamam işte. O on beş kişi romanımı sonuna kadar okudular. Ben şimdiye kadar Orhan Şafak ile Elif Pamuk'un romanlarını sonuna kadar bitirebilen bir tek kişiye rastlamadım. Onlar çok satan olabilirler, ama çok okunan benim!"

"Senin romanlarını katıldığın ödüllerin jüri üyeleri bile okumamıştır!" dedi. Ali Cenap.

"O bir şey mi? Senin biricik romanını karın bile okumadı!" dedi Civan Mert.

Atışma kavgaya dönüşemedi çünkü sokak ansızın yine devinimlendi. Ana yol üzerindeki bir kitabevine bir okurun girdiği duyulmuştu. Bu kez ben de koşurmaya başladım. Tüm arkadaşlar, bir yandan koşuyor, bir yandan ceplerinden silah çeker gibi son kitaplarını çekiyorlardı. Ne yazık, yanımda hiçbir kitabım yoktu. Biri "Bir gün içinde iki okur! Ne bereket!" dedi.

Kitabevine doluştuk. Gel gelelim bu okur ürkek birine benzemiyordu. Kasıtlı biriydi. Arkadaşlar, "Bir de bunu oku" "Onu bırak benimkini al" "Benimki bir başyapıt" dedikçe yapmacık bir ilgiyle başını sallıyordu. Kimi arkadaşlar ona dokunmaya çalışıyorlar, ağzından çıkan tek sözcüğü kaçırmak istemiyorlardı.

"Son yılların en büyük okuru bu" diye fısıldadı Yazgan Yazmaç, "Bu yıl tam beş kitap okudu. Geçende imza günü vardı. Kuyrukta ona kitap imzalamak için sıraya girmiş bin üç yüz ozan ve yazar saydım."

Okur, hınzır bir gülümseme içinde kasaya yöneldi, satın aldığı bir Tolstoy romanının parasını ödedi, kendisine hâlâ umutsuzca kitaplarını uzatan arkadaşlara "İnşallah bir dahaki kez" dedi ve çekip gitti. Arkadaşlar yine de mutlu görünüyorlardı. Birisi, "Buna da şükür, bir okur yüzü gördük ya!" dedi.

Seyhan ÖZDAMAR

DÖRT LEDÜN ÇÜN VEYA YAŞ VE AŞK TEORİMİ

Bu kötürüm güneşi
Evet bir kötürüm güneşi
söylemek zordur

Ben mizandan yanayım
Kalbimin çöl ağırlığı aşkın
söylemesi zordur

Susadığımda nehir kıyısına
bıraktığım taş niçindir
sonra

Ben böyle taşların alınına
bir merdiven çizdim
Mizanın yerine geçecektir

Daha da çizerim.
Düzeç. Dört Ledün. Çün.
Ben buradan öteye seni de çizerim.
Ancak zamanla aramdaki bağda senin salkımın yok

İşte bir yoğu da çizdim
Daha da çizerim
Pusarık. Kösnül. Lata.
İnsan niçin sonunda huzur denen şeye yaslanıp durur dersin!

Beytullah KILIÇ

AYAKTA ŞİİR

İddiasız bir cümleyle başlasın
Amin sonda
Vur heceye al ekmeğimi yaranın kemiğinden
Bu sesler kıyak bir şarkıdan üflediği dumandır Tanrının
Gözlerin yaşarmasın güzelim pergelim çiçek açtı
Lakin
P

E

R

G

E

L

Den

Düşen her yara nokta koymuyor uzaklara
Şişt bak susarsam elini tutamam ki
Dokun harflere buza yapışan ten olmayacak
İnatsız ve sıcak olsun çayım
Bardağıma şeker atma bu sefer
Ahşabına dokun suyun orada bir şiir çürüyor
Tadımı bulunca aşk olmaz hiçbir duman
Bu rengi de çaya koyamadık ya kesliğimiz kısır kaldı
Hangi yanına yatsam elim çürüyor
Bu yüzden ayakta kaldı çocukluğum.

Necati ALBAYRAK

MEDET KEBİKEÇ

izlerdi seçtim
dağ açtı yarasını
korunduğum in

neyse örülmüş bana
güvercinle arkadaş

sakındı elma
sunduğu akça dilim
canıma değdi

kalbime akmış suyun
tadıdır *ruhum* demler

insansa dedim
kurduna kapan kurmuş
yer mi kendini

dışıma döktüm bitmez
içimde nice gömüt

alın yazımdan
silinmiş sözcükler ki
medet kebikeç

yasaklı kitap gibi
tibi et igni beni

Mehmet Hakan DÜLÜLOĞLU

YÜKSEKLİK FOBİSİ

çürümüş yerlerinden çözülerek birbirine sarmal asılı
suskunluk
puflayarak ahşap yüzeye düşüyor dağıla dağıla baş aşağı
içinden içime çekiliyor yuvarlandıkça kenarlarına çarpa
çarpa
yontan panikleyen terleyen ağzında
yankılana yankılana kayboluyor iç kuyusuna
kuyruğu jiletli şeytan uçurtmaları

canını yakıyor anne, bir kadının ayıp yerlerindeki
gülücükleri
elinde olmadan hıçkıra hıçkıra ve haykırarak
oyuncak ayılarını aşağılıyor
bir yılının dişlerinden öpe öpe

ahşap masanın sağ üst köşesine yığılan kavanozun ağzından
güçlü bir tempoyla
masanın sağ alt ucuna kesintisiz süzülüyor bronz rengiyle
ağzında tahta çubuğa asılı et parçalarıyla besliyor sırtlanları
Victor Jara

henüz seyrediyorum
İçine çeke çeke yükselen alkışların şımarıklığından
bitkinliğimi dizginleyemeyişimi

Osman Serhat ERKEKLİ

23. Ağabeyim Necati Tosuner'in bir üçlemenin son eseri *Korkağın Türküsü* adlı romanı yayımlandı. İş Bankası Yayınları'nda. *Kambur* ve *Sisli* adlı hikâye kitaplarını çok severim. *Sançı.. Sançı'yı* da sevmiştim. Bu romanını da bütün kitapları gibi okumuş olacağım.

24. Gökhan Serter'in İslam dininin ve elbette medeniyetinin ünlü şehirlerinin anlatıldığı şiir kitabı *Bana Şah Damarımı Getir* geldi. (Yedi İklim yayınları.) Malum *Kuran*'da ben onlara şah damarlarından daha yakınım diye bir ayet vardır. Gökhan Serter'in adına *Akatalpa*'da ve *Sincan İstasyonu*'nda da rastladım sanıyorum. İzlediğim dergiler az. Dünyadan bu kadar haberdar olabiliyorum.

25. Sina Akyol'un "Ahmet Erhan'ın İlk ve Derin Gecesi" benim 78 tarihli "Şairin İlk Gecesi"ne çok benziyor. Yine *Sincan İstasyonu*'nda Onur Caymaz'ın Unutma Beni Sokağı Ruhun Şehvetindeki Genç Ozana Adres Tarifine çok benziyor.

26. Kubilay Köseoğlu kayboldu.

27. Hüseyin Özmen *Zalifre Yazıları*'nın bana ayrılan bölümünde *Yerlere ve Göklere Dair* için öyle bir yazı yazdı ki ben bile anlamadım. Sanırım Hüseyin Özmen postmodernist bir düzleme kaydırmış eleştirisini. O kitapta Yenisözde Tanrı Bana Seslenir Ben Biz = Tanrı, Sen = Şair, Onlar = İnsanlar öznelinde bir karışıklık yaratmış Özmen.

28. Almanya'da yaşayan psikiyatrist Bülent Tarakçıoğlu bugün 2 Şubat 2014 Sevil Aşar'la bana Kadıköy Göztepe Sahilinde bir kumsal kahvesinde bol fikirli bir Sokrat sofrası sundu. Zamanın yaşanmışlığını hissettik.

29. Bana lazım olmayacak bilgileri merak ediyorum. Mesela hastane inşaatlarının projesini kim yapar. Özel mimarlar mı vardır? Acıbadem Hastaneleri'nin sahibi nasıl başarılı oldu ve neden sattı mal varlığını. Şizofrenik meraklar bunlar. Beyin enerjisi boşalmak istiyorum.

30. Bazen rüyamda çok güzel mimari eserler arasında dolaşırım; güzel tasarlanmış antikalar, kitaplar elimden geçiyor; mükemmel klasik besteler dinliyorum ya da senaryosu mükemmel filmler seyrediyorum. Şiir yazmak malum. Bunlar rüyada nasıl oluyor. Beynin çalışması ve rüya henüz tam çözümlenmedi. Zekâ derecesi ne kadar yüksek olursa olsun bütün beyinler aynı toprakta çürüyecek.Yakın geçmişte kaybettiğimiz Necmi Selamet bir gün telefonda ben öleceğim ama şu taş binlerce yıl kalacak ağrımaya gidiyor, demişti.

31. Soda içmeyi bıraktım. Obsessif compulsif takıntı semtime uğramıyor. Açlık ve takıntı tetikliyordu ama aslında onunda çözümünü bulmuştum. Beyni iki dakika uykuya geçirsem o hal kayboluyordu.

32. Annemin tabloları ne olacak? Çoluk çocuk yok. Az kaldı ama ne olacak?

MODERN KEVGİR

umutlu kalmakla uzağı öpmek arasında insan hangi bedene denk düşer gözler ağrıda gökyüzü kendi maviliğinden çok geniş çok rahat dilencinin avuçları daha kirli her duada biz ise çayın kokusunun peşinde demliğin sıcaklığında sokak aydınlıklarında külhan, sırtı bakire gecede bıçkın muskama yazdırdığım not:
"çep delik çepken delik"
ve Tanrı kulağıma İbranice konuştu
-fakirlik şairliğimizden

Ocak 2014

Mete KARAOĞLU

SERGÜDEŞ

Şiirlerin anlamları uzundur oysa
Ben seni anlatsam,
Günü, güneşi, geceyi anlatsam boşluk kalır.
Sığdıramam.

Biz, yarım kalmışken neyi anlatmamı beklersin sergüdeş
Biz, tamamlanması gereken zamanı unuttuysak eğer
Biz, sadece gecelere sığınak olduysak yalnızlar için.
Biz, beyaz kazaklı zamanı ardımıza aldıysak eğer
Biz, konuşmamalıyız karamsarlığın gölgesi için
Ki biz, yarım kalmışlığın önündeyiz dostum sergüdeş
Durmalıyız.

Ah beyaz kazaklı zaman, karlar artık güdahte
Yaz geldi sen soyunadur
İyi bak dostum sergüdeş
Şiirlerin anlamları uzundur
Biz anlamsız başladık yola şairleri bulabilmek adına.

-
Biz neyiz sergüdeş?
Biraz hüzün, biraz mutluluk mu?
Olmadı dostum sergüdeş
Yapamadık.

Kısa dörtlükler yazmalıydık belki,
Ya da hiç olmamalıydı kalemimizde mürekkep
Akıp giden zamanın önüne geçtik sergüdeş
Ah dostum nerelere geldik böyle?

Sahi biz ne demekti sergüdeş?
İkimiz diyorum, biz mi oluyor?

Mürekkep diyorum, biz diyorum
Bitiyor.

Gitme.

İlkay ŞAHİN

Yaşar KAVAS

KIRIK BACAKLAR OYUNUNA YOK KİŞİLİK BİR BİLET

(rejisör ben illaki mesleğimi
yapacağım diyorsa dekor diye
kırık bir oyuk koysun sahneye)

adam üşümek için giyip hiçliğini
bir tas tasarladı lav dökünenlere
geldi bıçağımıza bedenini saplamaya
belki bir minarenin üstünde
bacakları kesik ip atlamaya

dalgalanırken yıkık yıkık
yenik ülkenin yırtık bayrağı
çocuksuz bir parka oturup
yüreğiyle yetinen yetim
öptü kendini alından

dedi: ey kerametli kör kelebek
düşün kaç kulaçlık hayatın olduğunu
delik bir kayıpta göğe batarken deniz

Mehmet KARACA

UÇURUMLAR TARİHİ

uçurum olduğumuzu söyle onlara
düşmek: kuşlara katlanmak hareketi
kanat acıyı tanır
yukarıya çıkmak için daha zor sorgu esas
tutunmak ölüme iyi bir cevaptı
kabul et

kabul et ışıkları ben yakmıştım
korkmasın ev iyi bir avuntu anahtar çevirmek
sonra sana salon boşluğunu iten kanadım
ve pencereye biriken kulak izini
oysa annem kapıyı çoktan akşama adadı
saat dokuzu öptü ve bir siyahlığı gitti
elimden soyundum arz et:
-ne zamandır dokunuyordun kendine.

yalındım, daha beyaz.
halıdan renk çıkartmaktı bir koyum
balkonda açık buldular beni
dokuz günde kokladılar, bardağı sevdim.

insan çıplak zemin değişik kuşların
göç yolu, ben iltifatı köprüler geçen keşişin
neden su sesine yakın oturdum
kaybolmak: gemileri hafifletici bir sebep
deniz yüzümü bunaltır.
sen uçurum olduğumuzu söyle onlara
iki uçurum;
bir kere ölmek için çok geç.

ZAMAN HÜKMÜ

bu sözleri şimdi yut şimdi değilse yarına
kalacak ince bir şiir içinde devrim
söz burada suç diyorum alınma böylesi güç
için bir yağmur provası kadar gerekli
birkaç kendini bilmez aynada aksim

bu yüzleri hemen unut hemen olmazsa tanıklar
kuytuda bulduğun iplerin kuyudaki rengini
biz bir zaman yoktuk tanrı bir imge
yaratmak için kaşla göz çizdi şair kanından
bulaşmasın diye soyunduk ve soyduk çiçeği

bu sokaktan hızlı geç hızlı olmazsa tutarlar
saçından kan değil ki süzülün ellerim
bu vedaya hazırlan kalmak talan zaman genç
gönlü kırılınca mevsim atlar ağustos
çiçeği solunca şiir yazar ağaç

kader ya da değil
ben erken ölümler koklarım
içime ektiğin hüznü ayazdan
hem eve giden son treni kaçırmışım
gibi hükümsüzken zaman

Mim Yusuf YILDIZ

KEŞMEKEŞ

Mut,
kat'a
ulaşamayacak onlara
acele çekilmiş bir ölüm telgrafı
gibi eski zamandan
onlar ki;
meteliğe kurşun sıkıp ıskalayanlardır,
ya da
karıştırıyorken tanrının not defterini / muzip
çocukken yanlılıkla ezdiği
birkaç mısra karınca dizesinin
vicdan azabını yaşayanlardır..
dipboyası gelmiş 'söz'ler
kokutur ağzı / yalandan
her çıkmaz sokak merkezidir şehrin,
vermek için hırkanı
sokaklardayaşayançocuk'a / ivedi
budur hafızamı kaybettiğim son tablo / sanatsal..
mamafih / pelesenk olsun dillerde
seviştikçe tükeniyor nesli 'insanlığın'
düşleri kanayan kadınlar
yamalı umutlar tükürüyor
yalınız adamlara
filhakika
kuşlar, yalınız Cemal Süreya hatırına uçuyorlar...

"yirmibirinci yüzyılda mutluluk; ruhun şerefsizliğidir"

İbrahim OLUKLU

Yakup Şahan, Yakup amca, rahmetli Esat Adil Müstecaplıoğlu'nun Kaynak (Balıkesir) dergisinde "Bir şehirde özlüler arasında bulunmak yetmez; Türkiye'de, hatta dünyada özlüler arasında yer almak önemlidir." anlamındaki sözlerini doğrulayan bir insandır.

Yakup amca, doğma büyüme Balıkesirlidir. Iştınlı Sokak'ta geçmiştir hayatı. İki kız kardeşin büyüğüdür. Balıkesir Lisesi'ni bitirdikten sonra Gazi Eğitim'in Fransızca bölümüne gider. Fransızca eğitimi yaparken İngilizce sertifikası da alır Gazi'den. Fransızca alanındaki atanma zorluğundan dolayı İngilizce öğretmeni olarak atanır. Öğretmenliğini Manisa Kırkağaç'ta, Burhaniye'de ve İstanbul'da sürdürerek emekli olur.

80'li ve 90'lı yıllarda Yakup amca'yı neredeyse her cumartesi günü ziyaret ettim. Eşimi ve çocuklarımı tanıdı. Bayram ziyaretlerimiz hiç eksik olmadı. Çocuklarımızın başarısından derin bir haz duyuyordu. Bir ara sevgili Mustafa Durak da katılmıştı buluşmalarımıza. Üçlü olarak söyleşiyorduk. Rahmetli Ahmet Uysal'la da görüşüyorduk dışarlarda bir yerlerde. Daha çok da Erhan Kızmaz'ın Arkadaş Kitabevi'nde oluyordu bu görüşmelerimiz. Bilgisinden, görgüsünden, elindeki kaynaklardan yararlandım. Hatta bir ara bana Fransızca öğretmeye çalıştı. Derin sohbetlerimiz oldu sanat/siyaset dünyamıza dair. Politik bakışı, edebiyatı kavrayışı hep derinlemesineydi. Israrcı bir Cumhuriyet okuyordu. Görme yetisini yavaş yavaş kaybettiği yıllarda bile Cumhuriyet'i alıyordu. Görme yetisini kaybetmek onu derinden yaralıyordu. Yetmişli yaşlarında bilgisayar kullanmayı da öğrendi. Bilgisayardaki yazıları rahat okumak için mercekle kullandı bir ara. Okuyamamak onun için bir yıkım oluyordu.

Yakup amca, felsefeyle uğraşır hayatı boyunca. Hatta torunu Şahan'ın ODTÜ felsefede okuması ve orada akademik kariyer yapması bir onurdu Yakup amca için. Çeviriler yapar, çeviri kitapları çıkarır; Yazko Felsefe'de, Varlık'ta, Karşı Edebiyat'ta, Yeni Düşün'de, Yeni Biçem'de telif yazılar yayımlatır, çeviriler yapar. Onun için felsefe hayatın temel belirleyendir.

Yakup amca Marksist'tir. "Ortodoks Marksist" diye adlandırılan bir düşünüşü vardır. Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi'nce çıkarılan yayınları elinden geldiğince takip etmiş. Evinde onlarca çeviri dosyası vardı o kaynaktan yararlanarak yaptığı. Hatta Balıkesir'de "Yaşayan Değerlerimiz Saygı" adıyla yaptığımız etkinliklerden birinde onun çeviri dosyalarını da sergilemiştik. Yakup amca'yı anlatmak için rahmetli Asım Bezirci de Burhaniye'den gelmişti. Estetik ve fizik alanlarında yaptığı çeviriler temel eserlerden sayılır. Onun, AvnerZiss'ten yaptığı Estetik (Gerçekliği Sanatsal Özümsemenin Bilimi) adlı kitabı sanat dünyamıza büyük bir armağandır. Bir ara Umberto Eco'nun "Açık Yapıt" adlı kitabıyla uğraştı ve onu dilimize kazandırdı. Bu kitap üzerine Yeni Düşün dergisinde uzun bir yazı yazdı. Kitabın çevirisini ve bu yazıları Umberto Eco'ya bir mektupla gönderdi. "Açık Yapıt" düşüncesinin yeni bir şey olmadığını, bizim edebiyatımızdaki "tahmis" ve "taştir"lerin birer "açık yapıt" olduğunu söylüyordu. Umberto Eco'ya mektup yazmasının nedeni de buydu.

Yakup amca'yı böyle bir kısa yazıda anlatmak mümkün değil. Bu bir "not düşme" olarak kalsın. O yüzden rahmetli Ahmet Uysal'ın, olmayan bir sokak adıyla, Yakup amca için yazdığı bir şiirle sonlandırılm yazıyı: →

ŞEKERLİ KANSIZ AYAK

Mustafa Şeker'e

düşlerde iyileşebilecek yara
köklerine kaçmış acizliğin
umut
önüme attığı şarkı boğazlanmış
aylardır serenad yapıyor bana
gece
keder alışkanlığı
böyle böyle ayartıldı korku

bu hayat kendini kanıtlayamamış
tanrının biyografisi

yavaş akar burada yaşam
insanlar yavaş
bitkiler, hayvanlar ağır
zayıftır hafızası zamanın
bugün olanı, doğanı
çabuk unuttur yarın

kaval sesiyle konuşur kentim
eşeler durur kabuğumun zarını

lanetli bir yük
bacağım
ne değerli ne de yaşamsal
ondan kurtulmak, kurtuluş
ölüm bu denli yapışmışken bedene
acının kesilmesi bu parçaya bağlı
bir defada ödemek var olmanın bedelini
feda etmek
en radikal başarısızlık
kendime direniş

anlamadı tıbbi muayene
ruh ağrımdan içime dökülen sözlerden

"YAKUP ŞAHAN SOKAĞI

Nedense hep yağmurlu günlerde
geçerim Yakup Şahan Sokağı'ndan
Bilirim ki hüznün eğimlidir orada
aşk ipliğine tutunan yalnızlık
Camların buğusuna karışırken
esrarlı Baudelaire çevirileri
Islak bir kumru ötüşüyle aralanır
Açık Yapıt'ın günbatımı kapağı
Yakup Şahan Sokağı: üç defa aşk
ışığı çalmaktır yıldızlara
Yakup Şahan Sokağı: üç defa güze
çevrilmesidir Balıkesir evlerinin"

Ahmet Uysal, Yaklaşım, Temmuz 1996.

Halim ÇİFTÇİ

GEMİLER LİMANDA AŞKA BAĞLANIR

Her aşk bir dönüş
çok ağlayış, çok gülüş
bir ölüş, bir diriliş midir?
palamara diz çöküş.

1
Cehennem ta dibindeyim
toprağım, yaprağım kış
ben yine o limanda mıyım?
yalnızlığımızı öpebilsek, kurtaracak aşk.

2
Gözlerinin cennetine sığınmalıydık

3
İskelede sis, yağmur, gecenin ayazı
tüm ateşler sönmüş, Araf'ta mıyım?
kanatları hüznün bu gemilerin
yakınları habersiz götürmüş
uzakları hep bizsiz getirmiş.

4
Oysa her taraf ne kadar tanıdık
karanlığın, martıların, denizin telaşı
eski tarihimizde, aşktan önce
seninle ben yalnızlık limanında mıydık

Onur BAYRAKÇEKEN

KUŞ DEĞİLSEN UYU

buse'ye,

bu yürüyen sen misin yoksa kuşlar mı
gece oldu biliyorsun, kuş değilsen uyu
ağaçlar da üşür dökülür yalnızlıkları
bunca yalnızlığın arasında sokaklar تنها
tenha incelik gece bunca yalnızlığın arasında
sen bir başına, ağaçlar bir başına, kuşlar-

bu yürüyen sen misin yoksa kuşlar mı
kaldırımlar ıslak, gün durdu, ayağın çıplak
sen titrersen kırılır sevinç, kuş değilsen uyu
bu dünyadan bizi kurtaran şu gökyüzüydü
ya beraber uçmazsak-rüzgâr çok uğultulu
titrersin, kesin, tanır gökyüzü eksik ölümü

ah!
çiçeklerle süsledim odamı, kuş değilsen uyu
yoksa dost bir şarabın dibinde duruyor gökyüzü, bak
pencerem açık duvarlarım mavi yalnızlığım buğulu-

ben buğudan bulutlar çizen o güzelliği beklerim
çünkü her göçmen en önce u mut lu

İstanbul, 1 şubat 2013

Hüseyin KORKMAZ

HİÇBİR ANI ÜŞÜMÜYOR

yolculuk ineceği durak istiyor
imgenin tozunda şiir kuşluğuna
doğan fırtına gözüne, sığınacağı köşe yapıyor.
sevgilim mektup diziyo beğenime

beğenmiyor bu eriyen mumu zaman
için için yanan
sihirli afyon içirilmiş gece
elindeki tuza susuyor dilim
bulamıyor seni anlatan sözün yolu yordamını...

yolcu gideceği sonun içinden elveda
demeye bir sigara yakıyor,
boğazı balgam tutmuş gökyüzünün öksürüyor kışın
limonlu çay içirsem ona
vücudu terliyor odanın, yorganın altında.

ezan, namazın vaktini çağırıyor
her sabah "kâbem insandır" a uyanıyor ozan
ince hastalığa yakalandığından beri
kavmiyle kerem sahibi olan deryada
en büyük âlem sende gizleniyor
bulamıyorlar seni gören sırrın yolu yordamını...

baharın kalbi telaşlı atıyor takvimde
annem ördüğü kazağı giydiliyor fotoğrafa

hiçbir anı üşümüyor.

Sulhi CEYLAN

SUKUT-I HAYÂL

sana darılmadım
sen bileceksin, evet
ölmeden olalım
kalbim ölmeden önce ölecek
ama bildiğin ölmek
değil küçüğüm
yalnızlığım yalnızlığına
tekliğim tekliğine
kesrette vahdete
biz dedim aynı şey oldu
anlam kendine kalboldu
v a r l ı k t e k v a r l ı k t e k
huzursuz bir hüznün
bast ve kabz
an'a bir imkân
hevesim ter-ü taze

düşmek bir metafor
bırak şairler düşlesin
düşsün bırak kanadığım yer
haksızlık yok
Attığın zaman sen atmadın

·DÜŞ/YARALI’NIN* İMGE YAPISI

Halil ŞAHAN

İlk bakışta çok teknik bir şiir Vedat Yazıcı’nın şiiri. Biraz yaklaşış evrenine sokulunca derin bir bilgelikle de yüz yüze geliyorsunuz. Uzun bir görmüş geçirmişlikle yaşamın nice gizi sergileniyor önünüze. Hem de ustalikle kotarılmış bir şiir söylemiyle...

Söze genel bir yargıyla başlamak gerekirse; imge oluşturma, bir başka deyişle şiir yazmanın nerdeyse tüm teknikleri, tüm incelikleri var 70 sayfalık bu *Düş / Yaralı*’da.

Vedat yazıcı uzun yıllardır şairler, şiirler üzerine çalışıyor. Nitekim bunların birçoğu Yazıcı’nın şiirinde ad olarak geçmekte. Ahmet Uysal’dan Cansever’e, Attilâ İlhan’dan Can Yücel’e; ünlü ünsüz birçok ad. Vedat Yazıcı, bazı adları anmakla kalmıyor, bunların şiir evrenlerinden yeni ve özgün imgeler de derliyor.

Şimdi ilk sayfadan ve ilk şiirlerden başlayarak şairimizin imge oluşturma yollarına bakalım. Örneğin “Gel Zaman Kal Zaman”da tanımlamalı ve betimlemeli bağdaştırmalar çarpıp göze ilk.

“tarih barbar kamburunu / taşımaktır toprağın / yalan sözler toplamdır” (s. 6)

.....
“ateş böceği işveli / bir haspa”.... “menevişli kadehinde cansever”

.....
“omuzlamış dünyayı / sırça duvar dibinde güneş / sözümü yutmuş bulut / bir hazimsiz sıgırtmacı” (s. 7)

Ayrıca bu dizelerdeki bağdaştırmaların daha çok nitem tamlaması biçiminde olduğu da görülüyor.

Birçok şairin şiir evrenine yaptığı göndermelerle de imgeler kuruyor Vedat yazıcı.

“haydut akşamlarında attilâ ilhan’ın / muhacir güneşini söndürür can yücel” (s. 8)

.....
“şekspir sonesinden aşırılmış / elizabet zamanından / mahrem bir dize” (s. 9)

Vedat Yazıcı imgelerini, giderek de şiirini ustaca kuruyor. İlk bakışta bağlantısızmış gibi duran ‘görüntüler’ şiir ilerledikçe bir çağrışım bütünlüğü oluşturur.

“çiğ düşmüş Moğol gözler”, “derin parmaklıklar”, “kurşuni saç uçları” gibi imge uçları arkası arkasına sıralanırken birden şiire “f tipi” düşüyor. Böylece okur, yalnızlığında martıların telegine yaslanıp çığlığında yürüyen; gök dolusu yıldızlardan öykü derleyen bir ‘sanık’ın düş evrenine giriyor. (s. 10)

Şairimizin imge kurma yollarından biri de dizeleri kırmak, sözcükleri parçalamaktır. Bu parçalara değişik biçimlerde birleşme olanakları sağlıyor şair; böylece anlam ve çağrışım zenginliği sağlamış oluyor.

“ilk yaz gezgini kalbi/ sular içre boğ/ gun/ taş ve yangı soğur/an/ (/ma/ boşuna) /tortul kütle/nasıl// laş//mış/ bir nesir/ oku da adam ol kalbim/ sa/ yık/ /la/ ma” (s.12)

Vedat Yazıcı, bazen bütünsel bir şiir evreni çizmekten özelliikle kaçınıyor sanki. İlgisiz ve bağlantısızmış gibi görünen olguları sıralayıp bazı saptamalar yapıyor. Şiirin sonunda ise bunlar okurun anlığında (zihninde) şiirsel bir bütünlük kazanıyor. “Bedri Rahmi” den Gelen” şiirinde olduğu gibi.

Söz konusu şiirde Bedri Rahmi konu alınmasına karşın, imgesel ayrıntılarda Bedri Rahmi pek belli değil. Örneğin şairimiz girişte “anlar düşün koynuna” diyerek bir dilekte bulunuyor. Hemen ardından bazı saptamalar yapıp bazı olgulara değiniyor: “dört nal/ bir mih/ dizginsiz yürek/ alevi ayaklanır külhanın/ paslı kubbede” (s. 13) gibi.

Böylece coşkusuyla, tutkusuyla ve de sevgisiyle bir Bedri Rahmi imgesi canlanıyor anlığımızda.

Vedat Yazıcı’nın bir başka yanı da, kitabının ilk bölümlerinde eylem bildiren sözcükler kullanmaktan kaçınması. Bu; onu hem öykümeden uzak tutuyor hem de ona çağrışım yoğunluğu sağlıyor. Ve Yazıcı hiçbir zaman duygusallığa sığınmaya kalkışmıyor. Sevgilisinin kendisi için taşıdığı anlamı, değeri dile getirirken bile imgelerini nesnellik sınırında tutmayı biliyor.

“gözümün şafağında/ kızıl aydınlık/ kök hücresi yüreğin/ özdeşim, kan yoldaşım/ erguvan akşamlarda/ martı çığlığı denizin/ puslu güz sabahının sis çanı/ hüznün kırağılı günler ortağı/ sağaltıcı perisi onulur acılarım” (s. 14-15)

İkinci bölümden başlayarak eylemleri daha fazla kullanıyor Yazıcı, hele sonlarda. Ama bu yola başı sonu belli bir öykü anlatmak için değil; kapsamlı bir duyarlılığı, bir yaşantıyı yansıtmak için başvuruyor. Öyle ki buralardaki kimi imgeler daha olağanüstü, daha çarpıcı.

“tanrılar tanrısı zeus olimpos’u boğdu kucağında/ yerden yere çaldı paris’i/ güzeller güzeli helen öldü kahrından/ yuvalar kuşlarına döndü/ ana karnına çocuklar” (s. 18)

Vedat Yazıcı, imgelerinin çoğunu aykırı bağdaştırmalarla kuruyor. Bunu yaparken mantık kurallarını zorladığı da oluyor. Örneğin “Göçebe Martı Sabah Dersinde” şiirinde geçen “mor çalımı kuşanan sarışın sabahın, akşamın (p)uslu çocuğundan sıyrılması” (s. 19) gibi.

Bu tür bağdaştırmalar yapmak için de kimi zaman tamlayıcı ve tümleyici sözcüklerin yerlerini değiştiriyor şair. “Gamlı Baykuş” (s. 21) taki “saklı kuşlar ormanında/ zifiri uykusunda karanlık” dizelerinde olduğu gibi.

“Saklı kuşlar ormanı” tamlamasının, “ormanda saklı kuşlar” dan dönüştürüldüğü açık. “zifiri uykusunda karanlık” sözünün ise, “zifiri karanlıkta uyumakta” sözünün çarpıtılmış biçimi olduğunu anlamak zor değil.

Vedat Yazıcı’ da sık sık karşımıza çıkan bir teknik de, daha çok geleneksel şiirimize özgü anlamca ilgili sözcükleri birlikte kullanma sanatı. Vedat Yazıcı bunu da kendine özgü bir biçimde kullanıyor.

.....
“fal aşkları dökülür/cezvesiz kahvelere”

.....
“telvesiz kahvenin hatırı yoksa/ dudak sıcaklığı kalır fincanın/ belki/ uzak anlarda “ (s. 23)

Yukarıdaki dizelerde ‘fal- aşk- cezve- kahve/ telve –kahve-hatır- dudak- fincan’ sözcüklerinin anlamca ilgilerini açıklamaya gerek yok sanırım

Vedat Yazıcı’nın dikkat çeken bir yanı da, şiirindeki kuş bolluğudur. En çok da “Çığlığını Kaptıran Martı” ile “Aşk Üzre Meşk Üzre” başlıklı şiirlerinde: martı, çalığı, otlegen kuşu, ardıçkuşu, karga, telli turna, yalıçapkını, balıkcıl, leylek. Ancak bunların varlık nedeni, doğayla ilgili bir izleği dile getirmek için değil. Bunlar; şairin bir başka deyişle şiirin öznesinin aşka yenik yüreğindeki ağırlığın imgesi; ya da yüzüstü bırakan bir aşkın, söz konusu özneye yaşattığı acıların yansıtıcı ögesi olmaları.

Gelelim “Düş/Yaralı”nın en farklı şiiri “Şair Nereye”ye. Bu şiiri farklı kılan dili ve anlatımı. Yer yer Mehmet Mümtaz Tuzcu’yu andırıyor, ama bütünüde Vedat Yazıcı’ya özgü. Yazıcı; tekerlemelerden, masallardan, deyimlerden, atasözlerinden, dualardan, hatta argodan derleme şiirsel bir söylem yaratmış. Bu söylemde ince alay da, incelikli gülmece de var. Şakacı bir söylem bu.

“al şu sağanak artığı bulut kırıklarını şair/sınıktukacıya götür sınıktuklatamadan getir/günkurusu elekten geçir/kırk zaman sonrası söz salatasıyla besle/kargayı oysun büyüsünü/ davultozu minaregölgesi sinameki uykuluk/ suluzırtlak kuşkonmaz kavunıçı bir patik/üç kulhü bir elham kurşun dökür

ÇIRAĞIN DUASI

Benim gibi mi acep tüm çıraklar şu koca sanayide
Bir duysalar, herhalde, gülerler katılarak deli diye
Her çırak sevinir çün, gün dönüp akşam olduğunda
Benimse içimde katlana katlana büyüyen bir telaş
Her akşam yaşadığım, handiyse, küçük bir iç savaş

Yaklaşır paydos, minik yüreğimde dağ gibi bir korku
Hasarsız geçebilecek miyiz acaba şu uğursuz yoldan
Yoksa bugün de mi dayak, kaç yumruk yine kaç tokat
Hep öyle yapmıyorlar mı, bulamayınca bir şey alacak

Kırık da olsa, yüreğimde bulutlar boyunca bir umut
Kayıpsız geçebilirsek korku dolu şu kâbus mahalleyi
Ve daha hızlı yürümeye dayanabilirse çöp bacaklarım
Gözleri açıksa gündüzün, örtülmemişse battaniyesi
Oynayabiliriz sokakta arkadaşlarla, az birazcık belki

su yürüt/samanaltı damüstü koca öküz ho /nal nalbur kel keltoş
şimşir bir merak

.....
yılıkyı bırak imgeyi/ nadasa kalsın yürek bir kuşluk vakti/
kutuplarda yat görmemişin oğlu ol/ tut kelin perçeminden
geceyi kopar” (s. 31-32)

Eskiden Öztürkçeye yakın olan bazı şairlerde son yıllarda
Osmanlıcaya düşkünlük baş gösterdi nedense. Belki de bu
şairler eski dilin verili çağrışım olanaklarından yararlanmayı
amaçlıyorlar. Ne var ki bunun fazla yaratıcılık ve ustalık
gerektirdiğini sanmıyorum. Çünkü bu sözcükler geçmişten
anlam ve çağrışım yüküyle geliyorlar zaten ve şairlere fazla iş
kalmıyor. Vedat Yazıcı ise bu şairlerin tersine Öztürkçeye
yazıyor şiirini. Genç hatta çok genç sözcüklerden derin
çağrışımlı özgün imgeler kotarmayı başarıyor.

İçerik olarak genel bir saptama yapmak gerekirse;
Düş/Yaralı'da bir birey var ve o bireyin evreni anlatılıyor.
Ancak söz konusu bireyin yaşamına giren toplumsal, siyasal
olgular şiire de giriyor doğal olarak. En çok da üçüncü bölümde
bu toplumsal ve siyasal göndermeli şiirler. Bunlarda biraz
didaktizm sezilmiyor değil.

Düş/Yaralı'nın son iki şiirinde şairin kendisinin ve eşinin
aile tarihini anlattığını sanıyorum. Ama bu iki şiir öyle yalınkat
olay anlatımına dayanmıyor. Zengin çağrışımlı kapsamlı
imgelerle ortaya konmuş ailesel serüvenler.

.....
“yılların kirli sararmışlığına/ bulanmış bir fotoğraf/ bir
tutam bakımlı sakal/ uçuk benizli dedenin/ çökmüş avurtlarında/
hatırı sayılır burnun altında/ üçgen kırılmış bıyık/.....” (s. 68)

“gün görmüş- umur görmüş/ kırk odalı yalılarda dadılarla/ el
bebek gül bebek/ son osmanlı baba/ mısır hıdivinin yaveri/
kaptanı derya okulunda okutmuş/ biricik oğlunu/ kayırmış da
salmamış deryalara” (s. 74)

YUMUŞAK İ

kim bilir ne vakit kandık aşka
travma, yara bandı ve zulüm
boyumun ölçüsünü al dudaklarınla
bileklerimde kapkara tebessüm

unut beni, bırak kurabiyeler bayatlasın
ebrû, cinnet ve teselli
insan insanı kanında saklasın
nefesin kalbimin lohusa şerbeti

Necla DEVELİ

POST MORTEM ACILAR / LENİN'İ NASIL ÖLDÜRDÜM?

Ejderha ve Ateş

I.

dudaklarımdaki tanrıyı soyundururken nietzsche
hiçliğime soyunurum
karanlığın akıl oyunları dolar dünyaya

sonra aklıma tekerrür eder iki dize:

"her şeref yapma, her saadet piç;
her şeyin ibtidası, ahiri hiç."*

ejderha epistemolojik bilgileri yakar
ateşin cesetleri kül acı mortem kokar

Neşter ve Kan

II.

aydınları katleden yakın tarihin kanatlarının gölgesi
hâlâ neşterlerde
ve hâlâ kan damlamakta ucundan

ne zaman kaybettiğimizi anlarız
bir ışık söndüğünde mi?

ve kaç denizi kurutabilirsiniz ki
nef(e)slerimiz yetmez

Lenin'i Nasıl Öldürdüm

III.

susuz kaldığım bir geceydi
s/ayıklamaların ve yağmalanmaların açığa çıktığı becayiş
[tünemeler sürerken
şakaklarıma sıkılmış bir kurşundu kapitalizm

usulca sallandı
taburesi düştüğünde

dünyayı zaman soyarken
dudaklarımdan kayıyordu Lenin

Döndü AÇIKGÖZ

HAZİRAN BÜYÜSÜ

Belki aynı sokağında geçiyoruz bir yalnızlığın
Karşılaşırsız o köşebaşında belki
Ömrümüzün bahçesinde kopuyor günlerdir fırtına
Hiç sabah olmadan duruyor orada gece
Ey içimin uçurumlarını onaran el
Her çocuk yeniden gülebilse
Kırlangıçlar dönse uzak diyarlardan
İçimizde dökülen yaprakları görmesek

noksanlık nedir dallarımı budayan adam
kadına sultanlığı büyülemiş haziran

Belki bir ev konuşur merdiveninde bizi
Sedirde anılar oturup seveda avutur
Ayak sesleri avluya bakan kapıda
Açılır perdeler yıllar sonra kim bilir
Bizi çeken ellerimizin uzaklığı mıdır
Dönüp gelen hangi mevsim bilmeyiz
Kar yağar simsiyah gözlerime
Kırık dökük dalından giden gün

kendini değişen her şey sende
yüreğin düş görür üflediğin tende

Trenler gidip gelir Mardin'e şehirler geçip
O istasyonda zaten hiç olmamışsınız
Dudaklarının arası dağ tapınağı
Benim göğsüme terinle kazındı okyanus
Isıtan kolların farzet kaçak ada
Her nefes alışta bitiyor soluk
Kahvede çay kıyıda gecenin en koyusu
Hep bir renkle tamamlanmış hayal

yalanım yok gördüm gidince
simsiyah bir tuvaldeyim ipince

Mutfakta gölgelenmiş iki tabak masada
Bize ait her şey hazla yenen yemek
Balkonda çiçekleri serinleten şu rüzgâr
Yazdan kalma bir sıcaklık akan içimize
Sesini perdeleyen benim çocukluğum
Bakarsın bir sabah her yer İstanbul
Kim yürür yüzümüzdeki mutsuzluğu
Ormanın ıssızlığı neye yarar

sen mor menekşenle döv kendini
göze aldığım her şey azaltsın beni

Deniz fenerleri sönmüştür limanda gemilerinin
Dalgalar toplar sana yağmur bulutlarını
Ütülediğim gömlekleri giy hırkanını al
Akşamın son saatlerinde bir düş gömülür
Bir uzaklık eser her yandan
Kapısını örtersin gözlerinin
Katlanır artık kırmızı havlu
Hüzün birden bire yer değiştirir

taşlara uzanmış sevgi
anlatıyor her şeyi

Nevzat KONŞER

HÜZNÜM CEPLERİME SIĞMADI

dar sokak, uğrama bana işine bak,
ben bugün çocukluğumu cebime koydum
panjurlarını çitileyip göz kapaklarımın
doluştum tozla yıkanan evlere.

babam bırakmış elimi, büyümüşüm
bir yerlerde annem yüzünü yetiştiriyor.

gök nasıl düşüyor kafası bozuk çatılardan
ah, sokakta hayat neden bu kadar hasta
neden figüranı oluyoruz hüzünlenmenin?

çatır çatır yandı dokuz yaşım
otuz dördümde nikâh kıydım kalbime!

kimseler yok, demiri yalayan adamlar
bu yeşil pencereci köfteci dükkânı
bir tek kıyafetini çıkarmamış üzerinden!

camlarda, günü ısırın kırık dişli camlarda
ustanın kamburu bileyliyor geçmişi
zamanı rendeliyor köfte harcına!

suskunum, nasılsa bedava susuşmak
konuşmanınsa ederi var bu aralar!

dar sokak, çıktım gittim yaşlı gölgenden
hüznüm ceplerime sığmadı!

döneceğim yeniden!

Hızır İrfan ÖNDER

ÖLÜM YOK BİZE

derin acı izleri var insanlığın
yaşam b/eşiğinde süreğen hüznün

niçin çabuk kirlenir anılar
neden boynu büküktür yılların

ölümün kıyısında yalınlaşmış
hep kuşku var gecenin kalbinde

kurşun sıkılır kardeşliğimize
sevgiye kurşun işler mi hiç

umudu azık etmeliyiz artık
güneş doğmadan ölüm yok bize

Serdar ÇAKICIOĞLU

KAMERA

önce o gidiyordu
elinde tüfek ve kamera
bularak bir darağacını
gözlerinde uzak tepeler

haritalar çiziliyor
tutarak atını yelesinden
heybesini seriyor insan
hayalet gibi ordu

kimse görmedi beni
üstü başı toprak
gizli mektuplar gönderirken
elinde topal bir kuş
payitahta enver

Naci BAHTİYAR

BELLİ OLSUN

acı köpüğünü koy ortaya dost olduğun belli olsun
kırk söz söyleyen hatıramı iliklerimde köpürtürüm

aşkın son sözü bendini yıkar ırayan yemen'in
acepler içinde kim geçmez ki türkünün içinden

söz sağdır gökyüzünden dökülsün yeşeren toprağa
damarlarımdan geçen söz can olsun dostun yoluna

kurt da geçermiş elmanın içinden dert de
oyar kendini zaman içinden geçene bakılmaz mı

ben de bilirim dostlarımı, tanım sırtımdaki yaradan
çünkü her keder ölümün ucundan tutar biraz

boynumu sunuyorum celladıma bir tepside
varış çizgisine gözüm seğiriyor görmezleniyorum

bende ölüyor yaşadıklarım sır diyorum adına
yabanlık kalsın gecenin mavisi ölümün üstünde

susmanın tırmalayan kahpeliği, her ağaç oyar kendini
kanayan sendense açık kalmış gönül yarasıdır dil

çatlak duvarına sığınmış keder çizgisini geçen alnım
yabanı örtünen ömür bedeni dilsiz geçer sokaktan

acı sözünü koy ortaya dost olduğun belli olsun
nakışlarım iliklerime dostuna post olan sözünü

YİTİK ÜLKE YAYINLARI **Özel Şiir Dizisi**

www.yitikulkeyayinlari.com

YENİ ŞİİR KİTAPLARIMIZ

“Senden Öğrendiğim Şarkılar”
Onur Behramoğlu

•

“Kendi ile Ben”
Uğur Aktaş

•

“Aşk Kayıtları”
Enver Topaloğlu

•

“Akla Çarpan”
Nihat Ateş

•

“Buğu ile Çizgi”
Hakan İşcen

•

“Kıyı'ya, Göl'e, Ada'ya Haiku”
Savaş Çekiç

•

“Soğuk Yazgı”
Kadir Aydemir

*Kitaplarımız şiire değer veren tüm kitapçılarda
ve tüm online kitabevlerinde*

Facebook.com/yitikulkekitap
Twitter: @yitikulkeyayin

FACEBOOK ŞİİRLERİ

XXXVII.

Beğendiğim her tık'ı geri çekiyorum
Ne Ervah-ı Ezelden'i dinledim
Ne paylaştım kalbimi her seferinde vuran o siyah beyaz
fotoğrafi

Allah'ın haczettiği bir gecekonduydu içim
Kıraathanesinde okunmamış kitaplar
Mat olmamış Şah sürüsü

Orada buldun sakladığımı itiraf defterini
Baş koymadığın yastığın altında
Gecenin yaralı rahmi tecavüze susamışken

Geri dön emri alan bir tim'in şaşkınlığı
Elinde pimi geç çekilmiş bombayla çolak bir militan
Telsiz sesleri barutlu toz bulutunda kaynayıp gidiyor

Öyleydi işte bütün hikâye
lades kemiğindeki hinlik gibi
Yâr üstüne kaç yâr sevsem, aklımda

Reha YÜNLÜEL**PANSUMAN***bir acıların kadınına...*

kesilmiş bileklerine
ellerimden kestiğim pansuman,
dinmez acısı hiçbir kalbin

akıl acının iti, acının iti

itiver kapısını
o cevizkafa aklın

koskocoman bir kışı ısıtan
birkalpten soba,
ardında bulacağın

*giriver içeri, giriver içeri***KIRIK TELE, SOYUT FON**

İbrenin ucunda bir avuç ha = java
Milyon kişiyi birden, bir anda konuşan şey = ha
Ne varsa o biricik ha'da, ağzının daracık aralığında:
Bir Zaza, cıvıltı, yalvarı, şırıltı
Çevir ibreyi ver kulağını feryada
Değsin frekans zulme karşı el açan isyana

Bütün uzam girer mi iki harfli ha'ya
Dağları, yosunlu taşları aşır, tazecik kadın vücutlarını
Yaralı yüzlerin vakur bakışlarını biriktirip de ah
Dönüp toplanır mı h ve a'ya
De ki girer, bütün zamanlarda dile gelenler
avucundaki ha'ya

Çevir ibreyi, Leyla der hâlâ: ha/sen neredesin?
Sen, de, nefesinde o güzellik, aradığın kaybedilmiş sesin
Şimdi sanalda; bir simülasyon gezer durur kentleri
Günlerin gövdesi saklar harfleri yüzlerce im
Toplanır kabloların ucunda
nevi beşerin ha dizgeleri

Sanal iknacı, rüzgâr, koku, kan
Verir sahilik, ter, tepkime, heyecan
Bir gerçekliğin ardından ter döken adamlar vay'lar
-taşlanan ilk baş değil milattan önce Erol Taş-
Bilmem kaç inç kadar hay'lar

Oysa her şey ağızdaki ha'da, iki harfte duran fonda
Uzaktan= tele, yakından= ha
Kırdım tele'yi ve durdum fonda
Ağzımda biricik ha'yla

Kürşat KOBYA**MUNFASIL**

Kişi dilinin altında gizli.
Kıvıltı/titre seslerden ırak, kapanır o dile dünyanın
gözkapakları.
Mesnetsiz açılır usulağır yeniden
Ta ki göğedeğen düşünce, yenik düşene dek yerçekimine
O ağız müphem artık / o dil görünmez.

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 25 TL.
Prodüksiyon	: İhsan Üren, Z. Ersin Erdem, Yalçın Oğuz, Halim Çiftçi.	Posta Çeki ya da Banka hesabı:	Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi (567) Hesap No: 72092839 IBAN: TR370006701000000072092839
Yayın Adresi	: Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet Sok. Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5 - MUDANYA	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalızade Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)		
Yazışma Adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayım. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

